

מעשה בר' אליעזר בן הורקנוס שהיו לאביו חורשין הרבה והיו חורשין על גבי המענה וכו', עכשיו הרי אתה חורש עמנו על גבי המענה.

What were the beginnings of R. Eliezer ben Hyrcanus? At the age of twenty-two, he had not yet studied Torah. His father was very rich and had many plowmen working for him. One day R. Eliezer's brothers were plowing arable ground [in a valley] while he was plowing a stony plot [on a hill].

ישב לו על גבי המענה וכו', אמר לו אביו מפני מה אתה [בוכה] שמא מצטער וכו', על גבי המענה, אמר לו לאו, אמר לו ולמה אתה בוכה, אמר לו איני בוכה אלא שאני מבקש ללמוד תורה, אמר לו והרי בן שמנה ועשרים שנה אתה ואתה מבקש ללמוד תורה, אלא קח לך אשה והוליד בנים ואתה מוליכן לבית הספר.

Presently he sat down and wept. His father asked, "Why are you weeping? Are you distressed because you have to plow a stony plot? From now on, you will plow arable land." But he sat down on the arable land and wept again. The father asked, "Why are you weeping? Are you distressed because you are plowing arable land [in the heat of the valley]?" R. Eliezer: "No." The father: "Then why are you weeping?" R. Eliezer: "Because I wish to study Torah." The father: "But you are already twenty-two, and you wish to study Torah? Take a wife. She will bear children for you, and you will take them to school."

עשה שתי שבתות שלא טעם כלום עד שנגלה עליו אליהו זכור לטוב אמר לו בן הורקנוס מפני מה אתה בוכה, אמר לו מפני שאני מבקש ללמוד תורה, אמר לו אם אתה מבקש ללמוד תורה, עלה לך לירושלם אצל רבן יוחנן בן זכאי, עמד ועלה לו אל ירושלם אצל רבן יוחנן בן זכאי, ישב לפניו והיה בוכה, אמר לו מפני מה אתה בוכה, אמר לו מפני שאני מבקש ללמוד תורה, אמר לו בן מי אתה, לא רצה להגיד לו, אמר לו מימך לא למדת לא קריית שמע ולא תפלה ולא ברכת המזון, אמר לו לאו, עמד ולמדו שלשתן.

Nevertheless, R. Eliezer resolved: I will go and study Torah in the presence of Rabban Yohanan ben Zakkai. His father retorted, "You will not get a taste of food until you have plowed the entire furrow." R. Eliezer got up early and plowed a full furrow. But then his heifer fell and broke its leg. Saying, "My heifer's leg broke for my sake," he quickly took off and went to Rabban Yohanan ben Zakkai in Jerusalem. It is said: That day was the eve of the Sabbath, and he had tasted nothing from six hours before Sabbath eve until six hours after the Sabbath's departure. As he was walking along the road, he saw a pebble in a cultivated field, picked it up, and put it in his mouth.

ישב לו והיה בוכה, אמר לו מפני מה אתה בוכה, אמר לו מפני שאני מבקש ללמוד תורה עמד ולמדו תורה, והיה אומר לו ב' הלכות כל ימות השבוע, ובשבת היה חוזר עליהן ומדבקן.

When he came before Rabban Yohanan ben Zakkai, he sat down and wept. "Why are you weeping?" R. Eliezer: "Because I wish to study Torah." "Have you never studied it?" "No." So Rabban Yohanan began to teach him the Shema, the Tefillah, the grace after meals, and two rules of law every day. On the Sabbath, R. Eliezer repeated the prayers and the rules till he memorized them.

עשה שמנה ימים ולא טעם כלום עד שעלה ריח פיו לפני רבן יוחנן והעמידו לפניו, ישב לו והיה בוכה, אמר לו מפני מה אתה בוכה, אמר לו שהעמדתי לפניך כאדם שהוא מעמיד מפניו מוכה שחין, אמר לו בני כשם וכו' מפיך, אמר לו בן מי אתה, אמר לו בן הורקנוס אמר לו והרי אתה בן גדולי עולם, ולא היית מגיד לי אמר לו חייך אתה סועד אצלי.

Eight days he kept at it, without eating a thing, until the foul odor from his mouth attracted the attention of Rabban Yohanan ben Zakkai, who asked, "Eliezer, my son, did you eat anything at all today?" Silence. Rabban Yohanan ben Zakkai repeated the question. Again silence. "By your life, today you will eat with me."

אמר לו כבר סעדתי אצל אכסנאי שלי, אמר לו ומי הוא האכסנאי שלך, אמר לו ר' יהושע בן חנניא ורבי יוסי הכהן, שלח ושאל לפני אכסנאי שלו, אמר להם אצלכם סעד אליעזר היום, אמרו לו לאו, והרי יש שמנה ימים שלא טעם כלום, ר' יהושע בן חנניא ור' יוסי הכהן הלכו ואמרו לרבן יוחנן בן זכאי הרי יש לו שמנה ימים שלא טעם כלום.

R. Eliezer: "But I already ate at the place where I stay." Rabban Yohanan said to his disciples, "As you live, look into the matter." So his disciples went around all the streets of Jerusalem, inquiring at the inns, "Do you have a guest who is a scholar? Do you have a guest who is a scholar?" The reply was no until they came to a woman who said yes. They asked, "Does he have anything here?" She: "He has a sack into which he puts his head and appears to suck from it as from a leather wine bottle." They: "Show it to us." She brought the sack. When they opened it, they found it full of earth. Then

they asked her, "Has Eliezer eaten anything in your place today?" She replied, "No. We thought he was eating at his master's house." Thus they realized that he had not eaten for eight days. They went and reported to Rabban Yohanan ben Zakkai, who then turned to R. Eliezer and said, "Alas for you, Eliezer, so greatly neglected in our midst. But I say to you: Even as foul breath rose out of your mouth before me, so shall the fragrance of Torah issuing out of your mouth [travel] from one end of the world to the other." Then Rabban Yohanan set up regular meals for R. Eliezer, and he was healed. For three years he occupied himself with study in the presence of Rabban Yohanan ben Zakkai.

אמרו בניו וכו' לירושל' ונדה את בנך אלעזר מנכסיד, ועלה לו לירושלים לנדותו ונמצא שם יום טוב לרבן יוחנן בן זכאי, והיו כל גדולי המדינה סועדים אצלו, שהיה מסב למעלה מגדולי ירושלים, אמרו עליו על נקדימון בן גוריון שהיו לו מזון שלש סאין קמח לכל אחד ואחד שחיה בירושלים, וכשעמדו הסיקרין ושרפו את כל האוצרות מדדו ומצאו שהיה לו מזון ג' שנים לכל אחד ואחד שהיה בירושלים, אמרו עליו על בן כלבא שבוע וכו' בית ארבעה כורין של גנות טחין בזהב, אמרו הרי אביו של ר' אלעזר בא, אמ' להם עשו לו מקום והושיבו אותו אצלן.

The other sons of Hyrcanus said to their father, "See what your son Eliezer did to you--he left you in your old age and went off to Jerusalem. Go there and disinherit him." So Hyrcanus went up to Jerusalem to disinherit Eliezer. It is said: That day was a festal day for Rabban Yohanan ben Zakkai. All the notables of the city were dining with him, including Ben Tzitzit ha-Keset, Nakdimon ben Gorion, and Ben Kalba Savua. When Rabban Yohanan ben Zakkai heard that Hyrcanus had come, he said, "Make room for him." Thus finding himself [unexpectedly] placed among the notables of the city, he sat trembling in their midst.

נתן עיניו בר' אלעזר, אמר לו אמור לנו דבר אחד מן התורה, אמ' לו אמשול לך משל וכו', יותר ממה שהוא מכניס כך איני יכול לומר דברי תורה יותר ממה שקבלתי ממך, אמ' לו אמשול לך משל, למה את דומה, למעיין שהוא נובע וכו', ויש בכחו להוציא יתר ממה שאינו נכנס לתוכו, כך אתה יכול לומר דברי תורה יתר ממה שקבל משה מסיני וכו' מתביש, הרי אני עומד והולך לי, עמד לו רבן יוחנן בן זכאי והלך לו לחוץ והיה ר' אלעזר יושב וכו' יוצאות כקרנות משה רבינו, ואין אדם יודע אם יום ואם לילה.

Rabban Yohanan ben Zakkai set his gaze upon R. Eliezer and said, "Begin your discourse." R. Eliezer pleaded, "I cannot begin, for I am like a well, which cannot bring forth more water than it draws [from the earth]--so, too, I cannot utter more words of Torah than those I have received from you." Rabban Yohanan said, "My son, you are rather like a spring, which wells up and brings forth water of itself. You are like such a spring." Rabban Yohanan pressed him, and the disciples pressed him. So he arose and delivered a discourse on things that no ear had ever heard before. R. Eliezer's face was as radiant as the light of the sun; rays came forth from him like the rays that came forth from Moses, so that no one could tell whether it was day or night.

בא מאחריו ונשק לו על ראשו וכו' ויעקב מי יצא מחלציכם, אמ' הורקנוס אביו למי אמ' כך, אמרו לו יצחק ויעקב ואלעזר בנך, אמ' להם וכן היה צריך לומר אשריכם אברהם יצחק ויעקב מי יצא מחלציכן, אלא אשרי אני מי יצא מחלצי וכו', ישב ודורש ואביו עמד על רגליו, כיון שראה שאביו עומד על רגל נבהל, אמ' לו אבא שב לך שאיני יכול לומר דברי תורה ואת עומד על רגליך וכו' מנכסי, ועכשיו שבאתי וראיתי השבת הזה וכו' במתנה, אמ' לו, והרי איני שוה כאחד מהם וכו' ומלואה, ואלו כסף בקשתי היה לפניו ליתן לי, שנא' לי הכסף ולי הזהב, אמר לא בקשתי מהקב"ה אלא שאזכה לתורה בלבד, שנ' כל פקודי כל ישרתי כל אורח שקר שנאתי.

Then Rabban Yohanan ben Zakkai stood up, kissed him on his head, and said, "Abraham, Isaac, Jacob, happy are you that such a son has issued from your loins." Hyrcanus asked, "To whom is he saying this?" When told, "To your son, Eliezer," he said, "Rabban Yohanan should not have spoken thus. He should have told me to say, 'How happy am I that such a one has issued from my loins.'" Then Hyrcanus climbed up on a bench and declared in the presence of the people of Jerusalem, "Masters, I came here for no other purpose than to disinherit my son Eliezer. But now all my possessions will be given to my son Eliezer, while his brothers are to have no portion whatever in them." Eliezer said to Hyrcanus, "Had I sought landed properties, the Holy One would have given them to me, for 'the earth is the Lord's and the fullness thereof' [Ps. 24:1]. Had I sought silver or gold, He would have given them to me, for 'Mine is the silver, and Mine the gold, saith the Lord of hosts' [Hag. 2:8]. I sought from the Holy One nothing other than Torah." (Pirkei D'Rebbe Eliezer 1. See also ARN 6; Gen. R. 42:1; *Tanhuma B, Lekh Lekha*, # 10)